

FREDENSBORG KOMMUNE

CENTER FOR SKOLE OG DAGTILBUD

FAGLIG DIALOGGUIDE VED TILSYNSBESØG

I DAGTILBUD 0-5 ÅR

Uanmeldt tilsyn, efterår 2020

Dagtilbud: Steiner Børnehaven

Fokusområde: Nærvær og samspil

Opsamling fra sidste tilsyn og fremadrettet fokus

<p>Opfølgning fra sidste tilsyn. Eksempler på hvordan der er arbejdet med det.</p>	<p><u>2019:</u> Vedr. Selvregistreringsskema:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ledelsen orienterer sig på kommunens hjemmeside og laver et dokument til forældre om at de er bekendte med retningslinjerne vedr. barnevognsseler, søvn m.m. - Vigtigt, at der anskaffes sele-skærer, hvis børn sover i sele. <p><u>2021:</u> <i>Ledelsen har besluttet at børnene skal sove indendørs, på en madras i stuen. Der er en voksen imens barnet sover indenfor. Sommetider er der også børn som har brug for at hvile.</i></p> <p><u>2019:</u> Da der ikke er foretaget brandtilsyn, rykker ledelsen for det ved at tage kontakt til Nordsjællands brandvæsen.</p> <p><u>2021:</u> <i>Brandøvelse, evakueringsplan og brandtilsyn udføres 1 gang årligt. Når der kommer nye medarbejdere, gennemgås alle procedurer. Der er evakueringsøvelse en gang om året – den skal snart gennemføres.</i></p>
<p>Daglig leders fremadrettede fokus og tiltag ift. pædagogisk praksis.</p>	<p>Vores fokus er fremadrettet at revurdere dags/ugerytme samt aktiviteter ift. at vende tilbage til en mere 'normal' hverdag (ift. covid-19). Vi vil gerne have at ugerytmen komme til at se således ud: Mandag: gåtur, tirsdag: snitte, onsdag: maddag, torsdag: male og fredag: bage. Herfra kan vi evaluere på den pædagogiske værdi ved aktiviteterne på ny.</p>
<p>Kommentarer fra konsulent.</p>	<p>Selvregistreringsskema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er der gennemført afstemning om fravalg af frokostordning indenfor de seneste 2 år? <i>Vær opmærksom på § 16 b i dagtilbudsloven i forhold til frokost i daginstitutioner.</i> <p>Levende lys: Vær opmærksom på at levende lys er dårligt for indeklimaet og kan udgøre en brandfare. I skal derfor i stedet anvende LED lys. Der henvises til det økologiske råds anbefalinger.</p>

Vedr. denne periodes tilsyn

Fokusområde:	Nærvær og samspil
Dagtilbud:	Steiner Børnehaven
Dato og tidspunkt:	19. april 2021
Til stede:	Daglig leder, Björg Dannevang og Anna Sabine Andersen
Pæd. konsulent:	Susanne Søholt

Eksemplarisk praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for dette område. Institutionen har arbejdet strategisk med emnet. Institutionen har arbejdet med en eller flere evalueringer af institutionens arbejde inden for emnet og sat konkrete mål for det videre arbejde. Indsatsen har sat tydelige spor i praksis, som lederen og medarbejderen kan redegøre for. Det kan sandsynliggøres, hvilken forskel indsatserne har gjort for børnene. Derfor skal indsatsen vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor. Den pædagogiske konsulent *kan* vælge at komme med en anbefaling, hvis det skønnes relevant.

Det vurderes, at der er gode takter i det pædagogiske læringsmiljø i forhold til arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan og det udvalgte fokusområde: Nærvær og samspil.

Tilpasning af praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats som en del af det daglige pædagogiske arbejde, men det har endnu ikke sat tilstrækkelige og tydelige spor i praksis – det kan ikke sandsynliggøres, hvilken forskel indsatsen gør for børnene. Derfor er der behov for en tilpasning af indsatsen. Den pædagogiske konsulent *skal* komme med en anbefaling til, hvordan institutionen kan tilpasse deres indsats.

Det vurderes, at institutionen bør tilpasse organiseringen af det daglige pædagogiske arbejde. Konkrete anbefalinger hertil, er indskrevet i observationsskemaet.

Behov for ny/ændret praksis

Det vurderes, at institutionen ikke har gjort nogen særlig indsats, eller konsulenten har observeret en uforsvarlig /uhensigtsmæssig pædagogisk praksis og er bekymret for børnenes trivsel i institutionen på baggrund heraf. Der er behov for at igangsætte en indsats. Vælges en kategori, *skal* den pædagogiske konsulent give en anbefaling i forhold til indsatsen inden for pejlemærket i det kommende år. Der skal særligt fokus på, at institutionen følger den anbefaling, der er givet af den pædagogiske konsulent, og der skal aftales en opfølgning.

19. april 2021

Dato og underskrift, daglig leder

Dato og underskrift, pæd. Konsulent

Praksisfortælling med fokus på nærvær og samspil

(udarbejdes af den daglige leder)

"Praksisfortællinger er fortællinger om centrale og udvalgte episoder eller virkelighedsudsnit fra det pædagogiske arbejdes hverdagspraksis, oplevet og fortalt af de mennesker, der arbejder i denne praksis med henblik på at forstå, udvikle og dokumentere denne praksis".

Dato og tidspunkt: Beskrevet af:	Anna & Bjørg 18.08.2020
Dagtilbuddets praksisfortælling med fokus på det valgte område:	<p>Nærvær og samspil</p> <p>Hver eneste dag skal børnene opleve nærværet fra de voksne. Vi voksne skal konstant være nærværende når vi er "på gulvet" sammen med børnene.</p> <p>Vi er nærværende når vi hilser på barnet og dets forældre når de ankommer om morgenen.</p> <p>Vi har før i tiden givet håndtryk til både forældre og barn samt skabt øjenkontakt.</p> <p>I denne tid skaber vi blot øjenkontakt, nogle børn siger hurtigt farvel, andre har brug for en overgang og her har vi et samspil mellem forældre-barn-personalet hvor vi kan give barnet tryghed ved f.eks. "har I sovet godt?" "har I haft en god weekend? Hvad har I lavet?"</p> <p>Når et barn bliver ked af det giver vi det trøst. Vi sidder med barnet så længe det har behov for det, og efter en tid prøver vi at "aflede barnet" så det kan komme videre og falde til ro igen ved f.eks. at spørge ind til noget, som barnet sandsynligt gerne vil fortælle om. "Hvordan går det derhjemme med dit nye kæledyr?" "Har du fået dit eget værelse?". Det kan også være en afledning på en situation, der sker i børnehavens omgivelser f.eks. noget fra naturen, dagens vejr, eller hen på de andre børn, der leger; "Har du set et stort sandslot, som Anna og Lukas bygger!" eller "De er ved at finde dyr henne ved blomsterbedet" herved op fulgt af "skal vi ikke gå hen og kigge?".</p> <p>Herved kan vi bringe barnet tilbage til en legerelation eller hen i en ny legerelation.</p> <p>Hvis dette ikke lykkes, kan vi foreslå en aktivitet med den voksne "Kunne du tænke dig at være min hjælper? Så kan vi... (fejle fliserne, fejle blade, vande blomster, lue bede mm.)"</p> <p>Samspillet imellem børnene sker helt naturligt i den frie leg. Det kan være fra de helt enkle parallellege til større rollelege. Vi voksne kan sætte dette samspil i gang imellem børnene f.eks.; 2 børn står med hver deres gryde og vandkande og laver "kager", de hjælper måske hinanden med at give</p>

	<p>sand/vand. Hvis et 3. barn vil være med kan vi voksne hjælpe barnet ind i legen ved at spørge de 2 andre: "Kan du/I finde en ske til Pelle?"</p> <p>De 2 andre finder en ske, giver skeen til Pelle, og Pelle er med i legen.</p> <p>Dette kan vi også gøre ved rollelege.</p> <p>Samspillet sker også når vi giver børnene udfordringer og små opgaver i løbet af en dag; hjælpe med praktisk "arbejde", dække bord, oprydning, garderobesituation, og ved indkøring af nye børn, kan vi spørge de ældre børn om de kan lave en leg hvor de nye børn kan være med.</p> <p>Vi voksne bidrager med vores hjælp, men trækker os tilbage i baggrunden og lader børnene udfolde deres eget.</p> <p>I alt dette skal vi voksne være nærværende.</p> <p>Vi iagttager børnene hver eneste dag, og følger deres styrker, udfordringer og udvikling. Dette bruger vi når vi skal have alle disse små individer til at indgå i et fællesskab.</p>
<p>Andet:</p>	<p>Det er et tema som vi løbende har oppe på personalemøder, det kan være i det små. At være nærværende i selv små. Tillid og relation. Hvis jeg ikke kan komme igennem, skal jeg som voksen arbejde med relationen.</p>

Observationsskema

(Udarbejdes af den pædagogiske konsulent)

Fokusområde: Nærvær og samspil
Dagtilbud: Steiner børnehaven
Dato og tidspunkt: 12. april 2021 kl. 9.30-11.30
Pædagogisk konsulent: Susanne Søholt

<p>Konsulentens observation med fokus på det valgte område gennem nedenstående kvalitetsindikatorer (beskrives med konkrete eksempler):</p>	<p>Der observeres forskellige læringsmiljøer under tilsynsbesøget. Børns spontane og selvorganiserede leg i "Haven", vokseninitierede aktiviteter med børnene omkring vasketøj og borddækning, garderobeaktivitet og overgang til frokost.</p>
<p>Hvordan anvender det pædagogiske personale udvekslingstone i aktiviteter, leg, måltider, rutinesituationer og overgange?</p>	<p><i>Eksempel: "Så er det tid til at komme ind"</i> Den voksne går rundt til hvert enkelt barn/børnegruppe på legepladsen og siger det er tid til at komme ind i garderoben, da det er ved at være tid til frokost. Børnene kommer ind i to hold: Først de yngste og dernæst den ældste børnegruppe. <i>De voksne anvender udvekslingstone i kontakten med børnene i alle observerede aktiviteter.</i></p>
<p>Hvordan følger og understøtter det pædagogiske personale børnenes perspektiver?</p>	<p><i>Eksempel: "Leg i haven"</i> En voksen har bygget en balancegang for at inspirere til leg. En lille gruppe af børn vil gerne bygge videre på balancegangen. Den voksne hjælper børnene med at finde forskellige materialer i haven, som kan sammensættes til en balancegang. Da to børn gerne vil bygge hule, finder et af de voksne tæpper og hjælper børnene med at lave en lille hule ved et træ. <i>Ovenstående udsnit fra praksis illustrerer, hvordan de voksne understøtter børnenes perspektiver, så børnene oplever at medvirke i og have indflydelse på aktiviteterne.</i></p>

<p>Hvordan anvender det pædagogiske personale leg og et legende samspil til at øge alle børns deltagelsesmulighed er?</p>	<p><i>Eksempel: "vasketøj"</i> Indenfor er to børn i færd med at hjælpe en voksen med vasketøjet. Den voksne fortæller, at de i dag har inviteret netop disse børn til at være med til de praktiske gøremål, da de kan have svært ved at indgå i/tage initiativ til leg. Formålet er, at børnene får øje for hinanden. De folder gulvklude sammen. Aktiviteten er rolig, og der er dialog mellem børn og den voksne og børnene imellem. Da de er færdige med vasketøjet er der tid til, at børnene kan sidde ved det lille bord og tegne. Børnene er i rig dialog og laver en "Regnbuekikkert". <i>Ovenstående udsnit fra praksis er et eksempel på, hvordan de voksne rammesætter og støtter legen, så alle børn kan være en del af et fællesskab.</i></p>
<p>Hvordan og i hvilke situationer kan det iagttages, at det pædagogiske personale indgår i nærværende samspil og samtale, fx i garderoben?</p>	<p><i>Eksempel: "Jeg har tabt en tand"</i> Et par piger kommer løbende. De fortæller begejstret at den ene af pigerne har tabt en tand. De to voksne som står i nærheden, henvender sig begejstret til pigen: Wauw, har du tabt en tand? Må vi se den? Hvad siger du til, at vi laver en æske du kan have tanden i? Det vil barnet meget gerne. <i>Ovenstående udsnit fra praksis er et eksempel på nærværende samtale mellem børn og voksne. De voksne understøtter samtalen med deres mimik og gestik.</i></p>
<p>Hvordan støtter og opmuntrer det pædagogiske personale børnene til at vise omsorg for andre, og til selv at kunne tage imod omsorg?</p>	<p><i>Der ses flere eksempler på, at de voksne støtter og opmuntrer børnene til at vise omsorg for andre ved at hjælpe og give plads til kammeraterne i børnehaven.</i></p>
<p>Hvordan og i hvilken grad er det pædagogiske arbejde organiseret, så det skaber ro og rum til fordybelse mellem børn og voksne og afbrydelser undgås?</p>	<p><i>Eksempel: "Organisering af det pædagogiske arbejde"</i> Alle børn og voksne er i haven, 27 børn, 4 voksne. Børnene er fordelt i haven i små læringsrum: Sandkasse, gynger, legehuse, hængekøje mv. De er fordybet i børneinitieret leg. Imens mødes de voksne omkring bordet til en kort orientering og koordinering af dagens opgaver. Efter koordineringen fejrer en voksen, en spiller bold med et barn og øvrige "går lidt rundt". De voksne er løbende i dialog med børnene. I garderoben hjælper to voksne, børnene med at få tøjet af. Trods opdelingen, synes der af mange børn i garderoben. Der er to børn som fjoller ved deres plads. Den voksne kommer til, og guider børnene. Der er dialog mellem børn og voksne. Da alle har fået tøjet af, sætter den voksne sig, så alle børn kan se hende. Hun indleder med en forårshistorie/remse. Herefter synger de: "ro ro ro min båd", hvor børnene skiftes til at sige hvad de har fanget i nettet. Slutteligt</p>

	<p>siger barnet hvem der må gå ind til bordet og sætte sig. Børnene rejser sig i takt med de bliver nævnt.</p> <p><i>I bør i højere grad fordele jer i zoner på legepladsen, så I hver især ved hvem der er hvor. Det vil give ro til jer til at fordybe jer i aktiviteter med børnene uden at skulle have øje for det hele. I kan ligeledes igangsætte lege, så de børn der har svært ved at tage initiativ til leg og være en del af et fællesskab, får adgang til leg og fællesskab. I garderoben kan I ligeledes med fordel dele jer i mindre grupper, så i stedet for at være to voksne til en gruppe, så kan én voksen gå ind med en gruppe.</i></p> <p><i>De voksne igangsætter aktiviteter, og fordeler sig eller i forhold til børnegruppens behov.</i></p>
<p>Hvordan oplever konsulenten stemningen i institutionen generelt? (Konkrete eksempler)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Der opleves at være en god stemning og atmosfære i institutionen • De fysiske læringsmiljøer er indrettet med rum i rummet både ude og inde

Faglig dialogguide

Faglig dialog på baggrund af dagtilbuddets praksisfortælling og konsulentens observation

Pointer fra den faglige dialog (udfyldes ved tilsynssamtalen):

Institutionen understøtter nærvær og samspil via det de beskriver som "selvopdragelse": At de som pædagogisk personale ser sig som omgivelser for barnet, hvis opgave er at skabe de gunstigste omgivelser for, at barnet kan opdrage sig selv.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler fra dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis indenfor det valgte fokusområde. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Eksemplarisk praksis	<i>Det vurderes, at institutionen arbejder kvalificeret med at understøtte samspil og nærvær i hverdagens rutiner og aktiviteter.</i>
Tilpasning af praksis	
Behov for ny/ændret praksis	

1. Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet *Alsidig personlig udvikling*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***alsidig personlig udvikling*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alsidig personlig udvikling, fortsat

Centrale punkter vedrørende læreplanstemaet:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

- Alle læreplanstemaerne er en del af hverdagen i institutionen. Alsidig og social udvikling – det starter helt fra morgenstunden. At vi er til stede når vi møder om morgenen. At se børnene. Vi vil gerne møde børnene, så vi etablerer kontakt. Det er også her vi får en følelse af barnet, hvordan barnet har det i dag. At vi som voksne har en legende tilgang, for at sikre at have børnenes opmærksomhed og interesse. Vi gennemgår alle børn ved personalemøderne, hvor vi koordinere hvilke læringsmiljøer vi skal etablere for at sikre alle børns trivsel.
- Understøttelse af børnenes sociale udvikling. Forhaveren har en sandkasse. Vi oplever at vi indimellem tager små børnegrupper, så vi kan understøtte nye venskaber. I sanglege er der ofte roller som børnene skal indtage – vi søger at inspirerer og understøtte legen.
- Vi taler om stemninger og med afsæt i konflikter, om følelser og reaktioner.
- Vi er bevidst om at være rollemodeller for børnene.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler fra dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis indenfor læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Eksemplarisk praksis	<i>Det vurderes, at institutionen arbejder kvalificeret med at understøtter børnenes alsidige personlige udvikling.</i>
Tilpasning af praksis	
Behov for ny/ændret praksis	

2. Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet Social udvikling

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet **Social udvikling** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.**
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.**

Social udvikling, fortsat

Centrale punkter vedrørende læreplanstemaet: (udfyldes ved tilsynssamtalen)
<ul style="list-style-type: none">
• Der gives betydelig plads i institutionen til børnenes leg, inde såvel som ude. De voksne iagttager børnenes lege, og alt efter hvad den enkelte børnegruppe har behov for veksler de voksne mellem at gå bag ved, ved siden af eller foran børnene
• De voksne opmuntrer og støtter børnene i at se hinanden, hinandens intentioner og behov

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis indenfor læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Eksemplarisk praksis	<i>Det vurderes, at institutionen arbejder kvalificeret med børnenes sociale udvikling fx ved at understøtte børnenes lege.</i>
Tilpasning af praksis	
Behov for ny/ændret praksis	

3. Kommunikation og sprog

Børns *kommunikation og sprog* tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og deltagerkredsen har en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet ***Kommunikation og sprog*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Kommunikation og sprog, fortsat

Centrale punkter vedrørende læreplanstemaet:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

- Sprogvurderingerne har været sat på hold i en periode. Vi er i øjeblikket i færd med at sætte det i system
- Sangleg, eventyrfortællinger, rim og remser mv.
- Nærværende samtaler med børnene i hverdagens rutiner og aktiviteter

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget

Eksemplarisk praksis	<i>Det vurderes, at institutionen arbejder kvalificeret med at understøtte børnenes kommunikation og sproglige udvikling via et rigt sprogligt læringsmiljø.</i>
Tilpasning af praksis	<i>Det vurderes, at institutionen skal sikre et systematisk arbejde med udførelse af sprogvurdering og løbende tilpasning af læringsmiljøet i forhold til resultaterne fra sprogvurderingerne.</i>
Behov for ny/ændret praksis	

4. Krop, sanser og bevægelse

Børn lærer at forstå verden, ikke bare ved at stimulere nogle bestemte nervebaner i hjernen, men også via den måde, de bruger deres kroppe og sanser på.

Børn skal støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer, lige som al kommunikation og relations-dannelse udgår fra kroppen.

Læringsmiljøet i dagtilbuddet skal give alle børn, herunder de børn, som har begrænsede erfaringer med krop, sanser og bevægelse, mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, og det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Krop, sanser og bevægelse*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og de to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse, fortsat

Centrale punkter vedrørende læreplanstemaet:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

- Sanglege og fingerlege
- Lege og aktiviteter som understøtter børnenes grovmotoriske udvikling som fx balancegang,
- Sansehaver, mad dage hvor børnene hjælper med at tilberede maden

Krop, sanser og bevægelse, fortsat

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Eksemplarisk praksis	<i>Det vurderes, at institutionen arbejder kvalificeret med at understøtte børnenes krop-, sanse- og bevægelsesmæssige udvikling.</i>
Tilpasning af praksis	
Behov for ny/ændret praksis	

5. Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Læringsmiljøet skal tage afsæt i mulig læring og inddrage børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til børnenes forståelse af sammenhænge i naturen og deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet **Natur, udeliv og science** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science, fortsat

Centrale punkter vedrørende læreplanstemaet:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

- Sanglege mv. med afsæt i hvad der er brug for i børnegruppen. Vi ser også læreplanstemaerne blive udfoldet i børnenes lege.
- Vores have har niveauforskelle, vi leger med naturen materialer også igennem arbejdet med årstiderne og de aktiviteter vi har knyttet hertil.
- Vi har bede mv. bålplads.
- Børnene er med til at skabe de forskellige aktiviteter og lege.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Eksemplarisk praksis	<i>Det vurderes, at institutionen arbejder kvalificeret med at understøtte at børnene observerer og får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen</i>
Tilpasning af praksis	
Behov for ny/ændret praksis	

6. Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet **Kultur, æstetik og fællesskab** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur, æstetik og fællesskab, fortsat

Centrale punkter vedrørende læreplanstemaet:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

- Institutionen understøtter, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere gennem årstidernes arrangementer og aktiviteter ved fx Høstfest, lanternefest, julefest, fastelavnsfest, påsken, pinsen og sommerfesten mv.
- Institutionen oplever at fællesskabet i børnehaven er stærkt. Børnene er inkluderende og tager fint imod nye børn. Ligesom børnene lærer at give plads til hinandens forskellighed.
- Institutionen tager på ture ud af huset, men har ikke etableret samarbejde til aktører i lokalsamfundet.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Eksemplarisk praksis	
Tilpasning af praksis	<p><i>Det vurderes, at institutionen bør drøfte hvordan de i højere grad kan samarbejde med aktører fra lokalområdet (fx kulturinstitutioner, kunstnere, andre dagtilbud eller plejehjem).</i></p> <p><u>Anbefaling:</u></p> <p><i>Find gerne inspiration i materialer på emu.dk</i> https://emu.dk/dagtilbud/de-seks-laereplanstemaer/kultur-aestetik-og-faellesskab?b=t436-t3496</p>
Behov for ny/ændret praksis	

7. Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

- Hvordan er der arbejdet med børnemiljøet i et børneperspektiv, og med børns oplevelser af børnemiljøet? (Kom med centrale og konkrete eksempler)
- Hvornår er der senest udarbejdet en børnemiljøvurdering? Og hvordan har I indarbejdet de centrale punkter?

Centrale punkter der beskriver dagtilbuddets arbejde med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø:

(udfyldes af den daglige leder)

- Hele børnehaven er indrettet som et hjem. Vi ønsker at der skal være en genkendelighed fra hjemmet og til børnehaven igennem de fysiske rammer
- Vi ønsker at skabe et børnemiljø hvor børnene kan bruge alle deres sanser og opleve gode ting. f.eks. være med til at røre i bolledejen, se hvordan bollerne bliver formet med en ske og duften hvordan duften breder sig i hele huset når de er ved at færdige i ovnen
- Det psykiske miljø bliver understøttet af den genkendelige rytme; børnene kan trygt hvile i års, uge- og dagsrytmen, og genkendeligheden i "faste voksne" i en samlet personalegruppe.
- Børnehavens hverdag er genkendelig, der giver tryghed, og rammerne er sat, og i det kan børnene bevæge sig frit.
- I børnehaven har alt en plads, tingene ligger ikke hist og pist, når alt har en plads i enten kurve eller på hylder, giver det en ro og orden i omgivelserne og børnene kan nemmere gå til diverse lege, bla. bygge med klodser. Det er også nemt for børnene at rydde op når alt har en plads
- Vi oplever børneperspektivet hver eneste dag i vores pædagogiske aktiviteter/samlinger, i den frie leg og under frokost
- Hvis et barn ikke trives en dag i børnehaven spørger vi barnet "Hvad kunne du godt tænke dig?" Og vi kommer med tilbud, hvis barnet ikke selv udtrykker et ønske, eller hvis vi ikke kan imødekomme ønsket

Eksempel: En dreng er mødt ind i børnehaven, men hans bedste ven har fri.

Fra start er drengen ked af det og kommer ikke ind i legen. I morgentimerne kan vi tilbyde div. legetøj, oplæsning af bog mm. Drengen vil gerne have læst en bog. Andre børn kommer til, og bogen er læst færdig, vil alle de andre børn gerne ud og lege. Drengen bliver siddende og er lidt ked af det/"betuttet". Den voksne iagttager de andre børn og forsøger at skabe en legerelation "kom! lad os gå med hen, så bygger jeg et sandslot!"

Det vil barnet ikke, -den voksne forsøger igen med begejstring "Jo kom!". Drengen vil ikke. "hvad kunne du tænke dig?"

"Skal vi finde snittepine? Så kan vi snitte i formiddag?"

Drengen siger ja, og jeg tilbyder at gå en tur for at finde pinde (lige ved børnehaven) og spørger 2 børn (som kunne blive en legerelation) om de vil med, hvilket de gerne vil. Når vi kommer tilbage fra en hyggelig gåtur, hvor børnene har gået og snakket sammen, hjemme med friske pinder siger den voksne "Jeg skal lige ordne pindene, så kalder jeg på jer når vi er klar til at snitte"

"Skal jeg lave en hule til jer imens?"

"JA!" siger børnene glade og drengen efterligner "JAA!"

Hulen bliver lavet, en leg kommer igang hvor drengen er inkluderet, og legen tager fat og udvikler sig.

Så bliver det frokosttid, og efter frokost siger drengen: "HOV! skal vi ikke snitte?"

Og så finder vi snittekassen frem ;)

Vi har udarbejdet en Børnemiljørapport i marts-april 2020.

Pointer fra tilsynssamtalen:
(Udfyldes ved tilsynssamtalen)

Det anbefales, at institutionen i højere grad indarbejder børns perspektiver i børnemiljøvurderingen.

8. Samarbejde med forældre om børns læring

Dagtilbuddet skal have fokus på hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem.

- Hvordan bidrager I til et samarbejde med forældrene som understøtter barnets trivsel og udvikling? (Kom med konkrete eksempler)

Centrale punkter der beskriver dagtilbuddets samarbejde med forældre om børns læring:
(udfyldes af den daglige leder)

- Efter et barn har gået i børnehaven i ca. 3 mdr., har vi en samtale med forældrene af 1 times varighed. Denne samtale går ud på at forældrene fortæller om barnets liv indtil at han/hun kom i børnehaven. Her får forældrene mulighed for at komme ind på eventuelle udfordringer og andet. Samtalen er med til at give os i børnehaven en god forståelse for det enkelte barn. Denne samtale er meget givende i forhold til det kommende forældresamarbejde, da der allerede bliver bygget et tillidsforhold op.
- Til den første samtale får forældrene også af vide at de altid kan bede om en samtale hvis de føler et behov for dette, og ligeledes kan vi i børnehaven indkalde til en samtale.
- Vi har daglig kontakt med forældrene ved både aflevering og afhentning, her modtager vi de beskeder som kan have betydning for den kommende dag, f.eks. hvis barnet har sovet dårligt.
- I denne daglige kontakt med forældrene kommer også overleveringer som omhandler, trivsel og udvikling. F.eks. når et barn viser tegn på at være klar til ikke at bruge ble mere, aftaler vi i børnehaven med forældrene hvordan forløbet skal være, barnet skal ind og tisse engang i timen, have tid på toilettet osv.
- Hvis et barn er udfordret i legerelationer, har vi også tæt kontakt med forældrene i den tid, vi skaber situationer som giver en god mulighed for barnet at komme ind i gode legerelationer, det kan f.eks. være ved at tage barnet fra sammen med et par andre børn, vi skaber mulighed for at nye relationer kan opstå, uden forstyrrelser.
- Når dagen er omme overleverer vi hvordan dagen har været til forældrene.
- Forældrene kan altid ringe til børnehavens telefon hvis der er en overlevering, som ikke kan gives "over hovedet"/foran barnet, og vi fra børnehaven også ringer til forældrene i tilfælde af at vi har en overlevering, der ikke skal overhøres af barnet (og andre børn).
- Forældrene kan altid bede om en telefonisk samtale, hvor vi planlægger et tidspunkt.

Pointer fra tilsynssamtalen:
(Udfyldes ved tilsynssamtalen)

- *Vigtigt med dialog og udveksling af erfaringer som sikrer et fælles arbejde omkring understøttelse af barnets trivsel, læring og udvikling. Det kan fx være hvis et barn ikke kan lide at gå på toilettet, da barnet er bange for at nogen åbner døren.*
- *Forældrebreve sendes løbende ud med info om arbejdet omkring årstiden mv.*

9. Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Dagtilbuddet skal tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, og som dermed understøtter, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

- Hvordan tilrettelægger I et pædagogisk læringsmiljø der skaber sammenhæng til børnehaveklassen?
- Hvordan inddrager og samarbejder I med forældre og skole/SFO om dette?

Centrale punkter der beskriver dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklasse:
(udfyldes af den daglige leder)

- I vores børnehave skal børnene ofte på flere forskellige skoler, så det er forældrenes opgave at tage til eventuelle arrangementer i deres barns kommende sfo.
- I foråret begynder vi, med de kommende skolebørn, at lave særlige aktiviteter med dem, som f.eks. dagsture med madpakke. De får fortalt andre eventyr end de mindre børn i børnehaven.
- Udover dette har børnehaven sin egen skolesang som vi synger i månederne op til deres afslutning, og i samme periode øver vi et eventyr hvor børnene får roller.
- Børnene får lov at prøve alle roller.
- Omkring deres sidste børnehavedag holder vi en fest, hvor børnene synger skolesangen og viser deres eventyr for alle børn og forældre.
- Vi har altid en overlevering til de forskellige skoler, enten telefonisk eller ved et fysisk møde, her gennemgår vi barnets styrker og eventuelle udfordringer.

Pointer fra tilsynssamtalen:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

*Børnene skal ofte på 4 forskellige skoler, hvilket kan gøre det lidt svært at besøge alle skoler. Institutionen oplever et godt samarbejde med skolerne. Der er ture med de kommende skolebørn til de lokale skoler.
Overleveringssamtaler foregår enten som fysiske møder eller telefonisk. Her gennemgås børnene. Institutionen overleverer det som er væsentligt for at sikre børnenes trivsel, læring og udvikling.*

10. Etablering af en evalueringskultur i dagtilbuddet

Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

- Hvad gør I for at sikre en systematisk og løbende evaluering der bidrager til udviklende feedback?
- Hvordan sikrer I, at viden fra evalueringen anvendes til at justere det pædagogiske læringsmiljø?

Centrale punkter der beskriver dagtilbuddets etablering af en evalueringskultur:
(udfyldes af den daglige leder)

- Vi er forud og planlægger tydeligt hvordan dagens rytme skal forløbe.
- Vi italesætter de forskellige situationer hvor hele personalegruppen skal være opmærksomme på deres rolle og position, især i overgangssituationer så som toiletrunder, når der er formiddags/eftermiddagsmad, sprogstimulering, frokost og under den frie leg.
- Vi er opmærksomme på legerelationer, og videregiver hvilke vi skal være særligt opmærksomme på, og hvilke der skal støttes.
- Under den frie leg ved hver voksen hvor de skal være, og hvilke børn de skal være særligt opmærksomme på, og vi italesætter hvis vi skal skifte position.
- Vi deler erfaringer fra gårsdagens rytme/fra ugen før, "Hvad fungerer, hvad skal gøres anderledes",
- og opdeler børnegruppen efter deres behov, kompetencer/udviklingstrin, legerelationer og udfordringer.
- Vi evaluerer altid vores Årstidsfester, og noterer dette. De erfaringer tager vi med til næste årstidsfest.

Pointer fra tilsynssamtalen:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

Den skriftlige evaluering er med til at kvalificere det pædagogiske arbejde.

I øjeblikket udgør referat fra personalemøde den skriftlige dokumentation. Det anbefales, at institutionen finder et skema til skriftlig dokumentation, som sikrer refleksion – og evaluering af det pædagogiske arbejde som fx "skema til handling".

11. Børn i udsatte positioner

Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse, herunder børn i udsatte positioner

Vælg **én** af nedenstående muligheder:
(udfyldes af den daglige leder)

- Indsæt en kort praksisfortælling, der beskriver, hvordan der arbejdes med læringsmiljøet omkring børn i udsatte positioner (fx hvordan anvender I legen til at inkludere børnene i fællesskaber?)
- Præsenter et kortere videoklip (af max 2 minutters varighed) ved tilsynssamtalen, der viser, hvordan der arbejdes med læringsmiljøet omkring børn i udsatte positioner (fx hvordan anvender I legen til at inkludere børnene i fællesskaber?)

Et barn er udad reagerende i børnehaven.

Barnet trives, er forholdsvis selvkørende, har legerelationer, og er glad for at være i børnehaven.

Barnet reagerer ofte fysisk udadvendt, fremfor verbalt, når barnet ønsker en genstand som et andet barn har, når barnet står i en konflikt, og når barnet føler sig udsat - f.eks. bliver afvist i en legerelation.

Vi er altid opmærksomme på dette barn. Vi voksne beslutter hvem der skal være omkring dette barn, skiftende fra dag til dag.

Derved kan vi gribe ind så snart vi kan se at barnet skal til at reagerer fysisk mod et andet barn. Vi italesætter hvad barnet ikke kan italesætte, og finder en løsning på situationen. Vi fremmer barnets styrker, og forsøger at skabe nye relationer, hvor de andre børn er trygge.

Barnet har gravet et sandslot i sandkassen med en skovl. Barnet begynder at grave tunneller i sandkassen og glemmer alt om skovlen, og et andet barn kommer hen i sandkassen og samler skovlen op for at bruge den.

"NEEEEJ" råber barnet op, tager fat i skovlen med den ene hånd, og løfter derefter den anden hånd i en knytnæve. "Anna!" siger en voksen højt og når at bremse slaget.

Voksen: "Hun vidste ikke at det var dig, der gravede med den. Du er i gang med dine tunneller.. Har du gravet helt igennem? Så kan hun lige låne skovlen imens"

Til det andet barn: "Kan du give den tilbage til Anna, når du er færdig med den?"

Det kan også være at den voksne når at sige til det barn, der kommer for at tage skovlen: "Hov Sofie; Anna graver med skovlen lige nu". - "Anna, må Sofie låne skovlen?"

Pointer fra tilsynssamtalen:
(udfyldes ved tilsynssamtalen)

Institutionen har fokus på børn i udsatte positioner, og hvordan de løbende kan justere det pædagogiske læringsmiljø som favner alle børn. Det gøres fx gennem udarbejdelse af iagttagelser som drøftes på personalemøder. Institutionen oplever endvidere et godt samarbejde med Akt-teamet i Humlebæk.